

ע"פ 14005/11/15 - נאסר רגבי נגד מדינת ישראל

בתי משפט

ע"פ 14005-11-15

בית המשפט המחוזי ירושלים

14 יוני 2016

לפני כב' השופטת רבקה פרידמן-פלדמן

בעניין: נאסר רגבי

המערער

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה

פסק דין

1. ערעור על החלטת בית המשפט לעניינים מקומיים בירושלים (כבוד השופט ד"ר אוהד גורדון) מיום 7.10.2015, בתיק ב"ש 7401/13, לפיה התקבלה בקשת המשיבה להאריך את מועד ביצועו של צו הריסה מנהלי.

העובדות הצריכות לענייננו:

2. ההליכים לפני בית-משפט קמא החלו בשנת 2013 ועברו גלגולים שונים, כמפורט להלן:

(א) ביום 9.10.2013 חתם המשיב על צו הריסה מנהלי, המורה להרוס מבנה חד קומתי בשטח של כ-58 מ"ר, הנמצא בשכונת בית חנינא אשקרייה בירושלים, קורדינטות 220720:636780 (להלן: "**המבנה**", "**הצו**", "**צו ההריסה**").

(ב) ביום 28.10.2013 הגיש המערער בקשה לביטול הצו.

(ג) ביום 9.3.2014 התקיים דיון בבקשה. במהלך הדיון חזר בו המערער מבקשתו והוסכם שמניין הימים לביצוע הצו יחל ביום 1.8.2014.

(ד) ביום 12.8.2014 הגיש המערער בקשה להארכת מועד לביצוע הצו, וביצוע הצו נדחה ב-60 ימים.

(ה) ביום 20.10.2014 הגיש המערער בקשה נוספת למתן אורכה, ובהחלטה מיום 24.11.14 נדחה המועד ליום 1.5.2015.

(ו) ביום 7.6.2015 הגישה המשיבה בקשה דחופה להארכת המועד לביצוע הצו, וזאת בטענה שלא קיבלה ממשטרת ישראל סיוע בביצועו, סיוע הדרוש מאחר שהמבנה נמצא במזרח ירושלים (להלן: "**הבקשה**"). לבקשה צורף תצהירו של מר ירון אליאס, מנהל הריסת מבנים במחלקת הפיקוח בעיריית ירושלים (להלן:

"אליאס".

המערער התנגד להארכת המועד, וטען כי אין כל הסבר או ראיה לכך שהמשטרה אכן מנעה את ביצוע הצו, וכי המשיבה התנהלה ברשלנות וזנחה את הצו.

בהחלטה מיום 10.6.2015 קיבל בית המשפט קמא את בקשת המשיבה, ודחה את מועד ביצוע הצו ליום 23.7.2015 (להלן: "**ההחלטה הראשונה**").

(ז) על החלטה זו הגיש המערער ערעור לבית משפט זה (ע"פ 59472-06-15). המערער חזר על טענותיו והוסיף כי הבקשה הוגשה לאחר שחלף המועד, כך שהצו פקע.

ביום 26.7.2015, קבע בית המשפט (כב' השופט סגל), בהסכמת הצדדים, שההחלטה הראשונה תבוטל, התיק יחזור לבית המשפט לעניינים מקומיים והמשיבה תגיש תצהיר נוסף ומפורט מטעם אליאס.

(ח) ביום 5.8.2015 הגישה המשיבה לבית-משפט קמא תצהיר נוסף כאמור (להלן: "**התצהיר**"), אליו צורף מכתב שכתב אליאס למשטרה, ובו ביקש סיוע בביצוע הצו (להלן: "**המכתב**").

לבקשת המערער התקיים דיון בבית-משפט קמא ביום 7.10.2015, בו נחקר אליאס על תצהירו.

(ט) בהחלטה מיום 7.10.2015 נעתר בית-משפט קמא לבקשה וקבע כי מנין הימים לביצוע הצו יחל ביום 15.11.2015 (להלן: "**ההחלטה**").

3. על החלטה זו הוגש הערעור שלפניי.

החלטת בית המשפט לעניינים מקומיים:

4. בהחלטתו ציין בית-משפט קמא, כי הריסת מבנה שנבנה שלא כדין, בפרט בית מגורים, היא משימה החושפת את מבצעה לסיכון. נקבע כי "**הצורך בליווי משטרי לביצועה של משימה זו שעה שהיא מבוצעת באזורים שרמת הסיכון בהם מוגברת הוכר בפסיקה, לרבות דיון ספציפי בביצוען של הריסות באזור מזרח ירושלים...**".

בית-משפט קמא דחה את הטענה לפיה המבקש התרשל בכך שלא עשה די לקבלת הליווי המשטרי, וכי יש בכך בסיס לדחיית הבקשה להארכת תוקף הצו, וציין כי מעדותו ומתצהירו של אליאס עולה, שמר אליאס פעל כנדרש, פנה למשטרת ישראל בבקשה לקבל סיוע, ואף ציין את מועד כניסת הצו לתוקף. בית המשפט קבע כי עדותו של מר אליאס "**נמסרה בצורה אמינה וישירה, תוך שהוא אינו מהסס לאשר כי אינו זוכר חלק מן הפרטים**", ומצא לקבל עדות זו, לפיה מר אליאס שלח את המכתב האמור ואף וידא קבלתו בידי המשטרה. כן קיבל עדותו, לפיה עמד בקשר יום-יומי עם המשטרה, והגיש בקשה להארכת התקופה לביצוע הצו, משנוכח כי הסיוע המשטרי אינו מתקבל.

בית המשפט אף ציין כי אפשר היה לפנות למשטרה קודם לכן ולהתנהל בצורה יעילה יותר, אך פגם מעין זה, כשלעצמו, אין בו משום התנהלות רשלנית ואין בו כדי להביא לדחיית הבקשה.

בית המשפט ציין כי צו הריסה מינהלי הינו כלי חשוב, שנועד להגשים את האינטרס הציבורי שבאכיפת דיני התכנון והבניה. בענייננו מדובר במבנה שהוקם ללא היתר והוצא לגביו צו הריסה. ביצוע הצו נדחה בשל ההליכים המשפטיים, וכבר בכך יש פגיעה באינטרס הציבורי, כאשר מבנה בלתי חוקי ממשיך לעמוד על תלו ולשמש את המבקש ומשפחתו. דחיית הבקשה משמעה פגיעה נוספת, מופרזת, באינטרס האמור.

בית המשפט התייחס ל"תורת הבטלות היחסית", וקבע כי גם אם נפל פגם בהתנהלות וניתן היה לפנות למשטרה קודם לכן, אין בכך כדי להצדיק ביטול הצו והותרת עבירת הבניה על תלה.

הודעת הערעור:

5. בהודעת הערעור תקף המערער את החלטת בית המשפט קמא באלה:

(א) הבקשה להארכת המועד הוגשה באיחור ולאחר שהצו כבר פקע. במקרה כזה היה על המשיבה להתחיל את ההליך מההתחלה, לרבות על ידי בדיקה מחודשת של מצב המבנה ואכלוסו.

(ב) המשיבה התרשלה בביצוע הצו, שכן אליאס העיד שלא זכור לו איך שלח את המכתב למשטרה, ואף העיד שלא ערך תרשומת בנוגע לאישור קבלת המכתב על ידי המשטרה. וכבר נפסק כי חוסר אכפתיות, הזנחה ורשלנות מצד הרשות מפקיעים את הזכות לקבלת ארכה.

(ג) בפסיקה הודגש כי ישנה חשיבות רבה לביצוע צו הריסה במועדו, וארכה תתקבל רק במקרים חריגים ויוצאי דופן, שאינם מתקיימים בענייננו. אי קבלת סיוע משטרתי איננה מהווה סיבה בעלת משקל רב.

(ד) תצהירו של אליאס לקוני ואינו מתבסס על אמת מידה עובדתית.

(ה) המשיבה ביצעה הריסות מבנים בשכונת עיסאווייה גם במהלך חודש הרמדאן.

(ו) דחיית בקשת המשיבה לא הייתה גורמת לנזק, שכן ניתן היה להתחיל את ההליך מההתחלה. לעומת זאת, קבלת הבקשה תגרום למערער נזק קריטי ובלתי הפיך.

6. בדיון שב ב"כ המערער וטען שהמשיבה זנחה את הצו בכך שלא הגישה בקשה בזמן ובכך שלא הביאה כל ראיה אוביקטיבית, מלבד עדות בעל פה, לכך שהמכתב אכן נמסר למשטרה. בנוסף, טען כי אין כל ראיה לכך שהמשטרה הודיעה למשיבה שהיא לא תשבץ כוחות לסיוע.

לגופו של עניין, טען ב"כ המערער שבינתיים מתגוררת במבנה המשפחה, יחד עם בתם שסובלת מבעיות רפואיות, כעולה מהמסמכים הרפואיים שצורפו להליכים הקודמים.

לסיום ביקש ב"כ המערער שאם ידחה הערעור, יידחה ביצוע הצו לתקופה ממושכת, וזאת לאור ההיסטוריה, הזמן הרבה שחלף, וצרכיה המיוחדים של בתו של המערער.

7. ב"כ המשיבה טען כי הצו לא נזנח, והסתמך על תצהירו של אליאס והמכתב שהוגש. נטען כי ערכאת הערעור איננה נוהגת להתערב בממצאים עובדתיים שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים מיוחדים שאינם קיימים כאן. לכן ביקש לדחות את הערעור.

דין:

8. לאחר עיון בטענות הצדדים ובמסמכים, נחה דעתי שדין הערעור להדחות.

9. סעיף 238א(ט) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה - 1965 קובע:

"בכפוף לאמור בסעיף קטן (ב1)(3) לא יבוצע צו הריסה מנהלי אם חלפו שלושים ימים מיום הגשת התצהיר כאמור בסעיף קטן (א) או מיום מתן ההחלטה של בית המשפט הדוחה את הבקשה לביטול הצו, אם ניתנה החלטה כאמור, הכל לפי המאוחר; ורשאי בית המשפט להאריך את תקופת 30 הימים, אם ראה כי מן הנכון לעשות כן".

במצב בו סבורה המשיבה שלא יעלה בידה לבצע את הצו תוך 30 הימים הנקובים בחוק, שמורה לה האפשרות לפנות בבקשה למתן ארכה. עליה לעשות כן עד שבעה ימים לפני תום המועד לביצוע הצו, כנדרש בהתאם לתקנה 2(א)(2) לתקנות התכנון והבניה (סדרי דין בבקשות לעניין צו הריסה מנהלי), תש"ע - 2010:

2. (א) בקשה -

- (1) לביטול צו או לעיכוב ביצוע צו תוגש בכתב לפי הטופס שבתוספת הראשונה, בתוך שלושה ימים מיום שנודע למבקש על הצו;**
- (2) להארכת מועד לביצוע צו תוגש בכתב לפי הטופס שבתוספת השניה, עד שבעה ימים לפני מועד ביצוע הצו."**

לעניין זה, תקנה 6 מוסיפה:

6. בית המשפט לא ידון בבקשה שלא מתקיימים בה כל התנאים הקבועים בתקנות אלה, אלא מנימוקים מיוחדים שיירשמו."

10. הארכת מועד לביצוע צו הריסה אינה דבר של מה בכך. הפסיקה הדגישה כי מדובר בסמכות חריגה השמורה לנסיבות מיוחדות: **"ככלל אין להענות לבקשה להאריך מועד לביצוע צו הריסה, אולם בבוא בית המשפט לבחון אם להיעתר לבקשה מסוג זה, עליו לשקול את פעולותיו של המשיב לקיום הצו, ואם סיבת אי-הביצוע מקורה**

במחדל או בנסיבות שאינן בשליטתו (רע"פ 709/09 דוויק נ' יו"ר הוועד המקומית לתכנון ולבניה ירושלים (12.2.09); וכן רע"פ 351/05 אמירה איוב נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבניה חיפה (15.3.05)).

11. בענייננו, מניין הימים לביצוע צו ההריסה החל ביום 1.5.2015 (בהתאם להחלטה מיום 20.10.2014), כאשר הבקשה הדחופה להארכת המועד הוגשה ביום 7.6.2015, דהיינו כשבוע לאחר שהסתיים מניין 30 הימים.

12. הסיבה לכך שצו ההריסה לא בוצע במועדו, הינה סיבה עניינית, הנעוצה בצורך לקבל סיוע ממשטרת ישראל לשם ביצוע הצו. ביצוע צו הריסה בכלל, וביצוע צו הריסה למבנה הממוקם במזרח ירושלים בפרט, מחייבים קבלת סיוע מהמשטרה, ובימים אלה אין ספק שמדובר בסיוע הכרחי.

בעניין זה, בית המשפט קמא שמע את עדותו של אליאס ועיין במסמכים שהוצגו לפניו, קיבל את העדות כעדות אמינה וקבע שאין במעשיו משום רשלנות או זלזול.

איני רואה הצדקה להתערב בקביעה זו.

הלכה ידועה היא כי לא בנקל יתערב בית משפט שלערכורים בממצאיו העובדתיים של בית המשפט קמא, וכלשונו של בית המשפט העליון ברע"פ 8106/15 אסולין נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבניה בני ברק (30.11.15):

"לא בנקל תתערב ערכאת הערעור בממצאים כגון דא, כאשר הערכאה הדיונית היא שמתרשמת באופן ישיר בלתי אמצעי מן העדים שהופיעו לפני, ויכולה לתור אחר "אותות האמת" שהתגלו בעדותם ולהסיק מסקנות בדבר מהימנותם".

(ראה גם: רע"פ 2531/16 ראתב נ' יו"ר הוועד המקומית לתכנון ולבניה (2.5.16)).

13. כפי שציין בית משפט קמא, ייתכן שהמשיבה יכלה להתנהל בצורה יעילה יותר ולפנות למשטרה מבעוד מועד, אולם אין בהתנהגותה משום רשלנות או זלזול ואין בכך כדי להצדיק את דחיית הבקשה.

וראה בהקשר זה ע"פ 2373/00 עטון נ' יו"ר הוועד המקומית לתכנון ולבניה ירושלים (20.11.00), בו נקבע:

"אכן, מקובל עלינו כי על הרשות לנקוט בכל האמצעים הסבירים ולפעול בזריזות הראויה לשם ביצוע הצו. ואולם, כל אימת שמוכחת תקלה סבירה בעטיים של גורמים חיצוניים (דוגמת המשטרה), שסדרי העדיפות שלהם אינם מוכתבים בהכרח מהמועדים הנקובים בחוק התכנון והבניה, ניתן להתחשב בדבר, עד לגבולות מסוימים. זוהי הנפקות של שיקול הדעת המסור לבית המשפט בנושא הנ"ל. בהקשר לנאמר, לא התעלמנו מהשיהוי שחל מאז הפנייה הראשונה אל המשטרה ועד לפנייה השנייה אליה, אולם לא מצאנו, כי באיזון הכולל הדבר יורד לשורשם של דברים".

14. לאור אלה, באיזון בין האינטרס הציבורי שבאכיפת דיני התכנון והבניה, לבין האינטרס האישי של בעל המבנה - גובר

האינטרס הציבורי (ראה ע"פ 40278/07 ד"ר ח'לוי פח'רי אסקאפי נ' יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים (6.5.07)).

סיכום:

15. אשר על כן הערעור נדחה.

16. כדי לאפשר למערער אפשרות להתארגן, לאחר תקופה ארוכה בה נדחה ביצוע הצו מעת לעת, יידחה המועד למניין הימים לביצוע הצו ליום 1.10.2016.

המזכירות תשלח העתק פסק הדין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, ח' סיוון תשע"ו, 14 יוני 2016, בהעדר הצדדים.